CZU: 635.925:582.734.2:58.006(478)

<https://doi.org/10.53040/gppb7.2021.72>

COLECȚIA GENULUI *Spiraea* L., ÎN GRĂDINA BOTANICĂ NAȚIONALĂ (INSTITUT) "ALEXANDRU CIUBOTARU"

Tanachi Tatiana, Roșca Ion, Onica Elisaveta, Cutcovschi-Muștuc Alina
Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”, Chișinău, Republica Moldova
e-mail: tatianatanachi@gmail.com

Abstract

Fourteen new taxa have been added to the collection of the genus *Spiraea* L. The researched new taxa are resistant to drought, frost, pollutants and do not need special care, they only need pruning to obtain the desired shape and the observance of the appropriate technology throughout the growing season. The researched shrubs are particularly beautiful in early spring due to their abundant flowering and the attractive diverse colours of the flowers (white, pink, red, red-purple), the abundance of flowering and the long flowering period, but also in early summer – due to the colour of the foliage, the shape and size of the plants.

It is recommended for use in landscaping, preferably in the foreground in small groups, together with other species at the edges of stands and for hedges of different heights.

Key words: *Spiraea* L., taxa, flower, growth, development.

Introducere

Valoarea practică a introducerii se conchide în selectarea din marea biodiversitate autohtonă și alohtonă a celor mai prețioși taxoni de plante lemnoase, care corespund cerințelor actuale. Posibilitățile potențiale a multor specii, cultivaruri de plante se manifestă numai în cazul introducerii lor în cultură. Implementarea Strategiei Globale de Conservare a Biodiversității vizează o serie de direcții de importanță prioritară, una din ele fiind majorarea și diversificarea genofondului în spațiile verzi. Spațiile verzi înfrumusețează locul de viață și de muncă, îmbracă într-o haină vegetală plăcută cadrul arhitectural al orașelor, contribuind la ameliorarea microclimatului, purificând atmosfera de praf și substanțe nocive, furnizează oxigenul necesar vieții, constituind în același timp medii stenice și estetice pentru recrearea fizică și psihică a populației. Reprezentanții genului *Spiraea* L., sunt plante prețioase, decorative în perioada înfloririi în primele zile ale primăverii (pentru unii taxoni timpurii), vara prin foliajul specific și culoarea diversă a florilor, precum și prin perioada îndelungată de înflorire, fiind amplasați rațional în prim plan înfrumusețează aspectul clădirilor, parcurilor, fortifică expresivitatea ansamblurilor arhitectonice. Genul *Spiraea* L., aparține subfamiliei *Spiraeoideae* din familia *Rosaceae* Juss. Genul *Spiraea* L., include cca 90 specii și o diversitate foarte largă de cultivaruri și hibrizi, răspândiți în zonele de silvostepă, stepă, semi-deșert și subalpină ale Emisferei de Nord [1, 2]. În Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru” (în continuare GBNI) au fost introduși 14 taxoni noi de spiree.

Materiale și metode

Cercetările se efectuează în pepiniera de introducere a laboratorului de dendrologie în cadrul proiectului de cercetare 20.80009.7007.19 „Introducerea și elaborarea tehnologiilor de multiplicare și cultivare prin tehnici convenționale și culturi *in vitro* a speciilor de plante lemnoase noi”. În calitate de material de studiu au servit plantele în perioada a III-a și a IV-a de vegetație, care cresc și se dezvoltă în colecția GBNI. Parametrii morfologici au fost determinați la câte 10 plante, 100 flori și lujeri. Observațiile fenologice au fost efectuate conform metodei elaborate de Grădina Botanică din Moscova [3] și perfectată de dr. hab. A. Palancean [1].

Rezultate și discuții

Rolul Grădinilor Botanice în conservarea diversității plantelor a fost recunoscută de-a lungul timpului și în prezent a fost accentuat în diferite documente internaționale. Contribuția Grădinilor Botanice la implementarea Strategiei Globale de Conservare a Biodiversității vizează o serie de direcții de importanță prioritară, una din ele fiind majorarea și diversificarea genofondului de colecții de plante vii ale Grădinii Botanice, precum și pentru amenajarea spațiilor verzi. Speciile genului *Spiraea* L., sunt plante valoroase pentru amenajarea spațiilor verzi, însă insuficient cercetate în condițiile țării noastre. Majoritatea taxoni-

lor din genul *Spiraea* L., posedă indici de decorativitate deosebiți și se disting printr-o gamă largă de culori a florilor, foliajului, abundența înfloririi, perioada înfloririi, precum și forma și mărimea habitusului. În GBNI în decursul anilor au fost introduse 39 specii și diverse cultivaruri, forme hibride ale genului din diferite Grădini Botanice din Europa. Colecția genului *Spiraea* L., în ultima perioadă a fost completată și diversificată cu 14 taxoni de perspectivă, care pot fi încadrați în 2 grupuri, după perioada de înflorire: primul grup include acei taxoni, care înfloresc primăvara timpuriu cu o perioadă de 10-15 zile în funcție de condițiile climatice în acea perioadă, majoritatea cu flori albe și înflorire abundentă (*S. crenata* Pall., *S. chamaedrifolia* Siebold ex Blume., *S. hypericifolia* Sm., *S. media* hort), al doilea grup include taxoni cu înflorire abundentă în lunile a VI-VII, pe o perioadă îndelungată de timp, distingându-se prin culoarea foliajului, florilor, forma și dimensiunile habitusului (majoritatea taxonilor speciilor de *S. x bumalda* Burv., *S. japonica* Desv., *S. betulifolia* Hook.). Pe măsura completării colecției, se diversifică spectrul cercetărilor științifice, se întreprind investigații ecobiologice ale speciilor și cultivarurilor noi în condiții *ex-situ*, pentru elaborarea tehnologiilor de cultivare, a sortimentului pentru amenajarea spațiilor verzi, conservarea taxonilor rari și evidențierea celor de perspectivă pentru economia națională.

S. x bumalda Burv. (*S. albiflora* x *japonica*)

Arbust de talie mică, până la 0,8 m, cu frunzișul tânăr roșcat. Flori roz-albe, cu stamine lungi, alcătuiesc inflorescențe corimbiforme, aplatizate. Foarte decorativ și răspândit este: 'Anthony Waterer' - remarcabil prin florile roz-carmin, foarte florifer, pe o perioadă îndelungată (mai-iulie).

S. japonica Desv.

Arbust până la 1,5 m, cu lăstari drepți, puțin ramificat; frunzele sunt oval-alungite, de 2-8 cm lungime. Florile sunt mici (6 mm) roz-pal până la roz-închis, dispuse în inflorescențe corimbiforme mari, terminale; înfloresc în iunie-iulie.

Taxonul de *S. japonica* 'Little Princess' - formă pitică, până la 50 cm înălțime, cu lăstarii erecți subțiri și frunze mici (1-3 cm). Florile roz- intens sunt grupate în inflorescențe mici, de 3 cm, aplatizate foarte numeroase.

Spiraea betulifolia 'Tor Gold'

Este un arbust de o talie medie, coroana de formă sferică, densă. Creșterile anuale depășesc cu mult lujerii florali din anul precedent. Frunzele obovate de culoare verde-gălbui. Vârfurile lujerilor anuali se disting prin nuanța de roșu având un aspect decorativ deosebit. Spre toamna acest frunziș galben de lămâie se colorează în nuanțe de roșu- mov. Florile albe grupate în corimbe multiflore aranjate uniform în interiorul arbustului se mențin timp de o lună (fig. 1a). Crește foarte bine în plin soare, dar poate înflori și în semiumbră. Nu este pretențios față de sol, temperaturi sau poluare atmosferică. Recomandat la formarea grupurilor mixte, pure sau în aliniament.

Spiraea japonica 'Albiflora'

Este un arbust de formă sferică cu creșterea lujerilor puțin curbată și elastică. Compact și ordonat în creștere. Frunzele ovate cu vârful acuminat, zimțate. Frunzișul de un verde viu colorat în timpul verii se schimbă toamna târziu în roșu violet. Inflorescențele de culoare albă imaculată (fig. 1b) apar la jumătatea verii, completează aspectul și prelungește decorativitatea lui. Recomandat la formarea grupurilor în plin soare sau semiumbră ca specie de amestec sau gard viu, precum și în pante sau rocarii.

a. *Spiraea betulifolia* 'Tor Gold'

b. *Spiraea japonica* 'Albiflora'

c. *Spiraea japonica* 'Anthony Waterer'

Fig. 1. Plantele în faza de înflorire

Spiraea japonica 'Anthony Waterer'

Este un arbust ovoidal cu creșteri erecte, viguroase și foarte compact. Frunzele mature de culoare verde închis spre albastru. Frunzele în faza timpurie verzi cu vârfurile roșii închis, răsucite și incizate. Unii lujeri noi au frunze de culoare roz-albii. Florile sunt grupate în corimb aplatizat de dimensiuni mari de culoare roz ciclamen (fig. 1c), foarte evidențiate la apariția lor. Pretarea se efectuează după înflorire. Este un excelent arbust pentru pante și peluze, deoarece înflorește în plin soare. Recomandat la formarea grupurilor mixte cu frunziș mai deschis la culoare, garduri vii. Atrage fluturi.

Spiraea japonica 'Crispa'

Arbust ovoidal cu lujeri ușor curbați destul de compact. Frunzele ovate puternic serate, cu tentă roșietică, aspect de urzică cu textură încrețită. Florile de culoare roz intens (fig. 2a) grupate în corimb. Crește și se dezvoltă foarte bine în plin soare sau parțial umbră. După înflorire se taie florile uscate pentru a favoriza înflorirea repetată. Însă și fără flori este un arbust foarte deosebit prin aspectul frunzișului, care toamna se colorează în galben-portocaliu. Necesită soluri ușor drenate și irigații numai în perioade mai secetoase. Recomandat la formarea grupurilor pure și mixte, garduri vii în spațiile verzi rurale și urbane, rezistă la secetă și poluare.

Spiraea japonica 'Genpei'

Este un arbust de talie mică-mijlocie cu corona de formă sferică. Frunzele ovate, zimțate de un verde viu colorate, la începutul vegetației posedă nuanța de verde gălbui. Florile corimbe, sunt deosebite prin prezința a două culori, alb maculat și roz (fig. 2b). Se pot întâlni flori de ambele culori pe aceeași inflorescență sau separat. Crește în plin soare sau semiumbră. Având o talie mai mică și frunzișul verde intens este recomandat la formarea grupurilor în prim plan sau garduri vii mici. Se utilizează armonios în combinație cu alte specii de plante cu frunzișul auriu sau roșiatic.

a. *Spiraea japonica* 'Crispa'

b. *Spiraea japonica* 'Genpei'

c. *Spiraea japonica* 'Magic Carpet'

Fig. 2. Plantele în faza de înflorire

Spiraea japonica 'Magic Carpet'

Arbust de talie mică, formă sferică cu creștere moderată. Deosebit de decorativ primăvară timpuriu prin primele frunze de culoare roșie cu aspect de floare. Mai târziu frunzișul pe partea mijlocie și bazală a lujerului devine de o culoare verde galben, pe când partea apicală rămâne în continuare cu nuanță roșietică. Frunzișul dens își păstrează decorativitatea până toamna târziu. Florile corimbe mici de culoare roz (fig. 2c). Recomandat la formarea grupurilor mixte în combinație cu plante mai închise la culoare, fiind amplasat în prim plan, la baza altor exemplare mai înalte. Pentru garduri vii miniaturale, în rocarii, în containere.

Concluzii

Ca rezultat, colecția genului *Spiraea* L. a fost completată cu 14 taxoni noi cu indici de decorativitate deosebită. Taxonii noi de spiree sunt arbuști decorativi prin foliajul specific de la verde-deschis până la purpuriu, culoarea, forma florilor, abundența înfloririi și perioada înfloririi. După perioada de înflorire taxonii cercetați se încadrează în 2 grupuri în condițiile GBNI, primul grup înflorește primăvara timpuriu în aprilie-mai, durează 10-15 zile în funcție de condițiile climatice în acea perioadă, iar grupul doi înflorește în mai-iunie, abundent cu flori de diverse nuanțe a petalelor.

Arbuștii cercetați sunt rezistenți la secetă, ger, noxe, boli și dăunători, nu cer îngrijiri speciale, doar curățarea ramurilor deteriorate și tăieri de formare. Se recomandă pentru cultivare în toate raioanele dendrologice ale republicii în grupuri pure sau în amestec cu alte specii pe gazon, la margini de masive și garduri vii libere sau tunse de diferite înălțimi în amenajările peisagistice.

Bibliografie

1. PALANCEAN, A., COMANICI, I. Dendrologie (Asortimentul de arbori, arbuști și liane pentru împăduriri și spații verzi). Chișinău. Tipografia Centrală. 2009. 519 p. ISBN 978-9975-78-727-7.
2. Деревья и кустарники СССР. М.-Л. Изд-во АН СССР, 1954. Т.3. С. 258-344.
3. Методика фенологических наблюдений в ботанических садах СССР. –Бюлл. ГБС. АН СССР.-М. Наука.- 1979.- Вып.113. с. 3-8.